

РЕГЛАМЕНТ

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ХОСПИТИРАНЕ, ТЕКУЩА ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА И ПРЕДДИПЛОМНА ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА НА СТУДЕНТИ ПО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО...ОТ СПЕЦИАЛНОСТИ БИОЛОГИЯ И ХИМИЯ, БИОЛОГИЯ И АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

Организацията и провеждането на практическото обучение на студентите от Биологически факултет се осъществява съгласно Закона за висшето образование и произтичащите от него нормативни документи, НАРЕДБА за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“.

Практическото обучение на студентите е непрекъснат и последователен процес, при който усвоените знания, умения и компетенции по време на лекционните курсове, семинарните занятия, лабораторните упражнения и самостоятелната подготовка се прилагат при обучението и възпитанието на ученици от основни училища, прогимназиални училища, средни общообразователни училища, професионални училища и професионалните гимназии.

Практическото обучение се организира от Университета чрез сключване на договор между Ректора на Пловдивския университет и Директора на базовото учебно заведение (средно училище, основно училище, професионална гимназия и др.). Изборът на базовите учители се осъществява чрез съгласуване на предложенията на катедра „Ботаника и МОБ“ с директора на училището.

Графикът за провеждане на практическото обучение се определя съгласно учебния план на специалността.

Права и отговорности на участниците в практическото обучение

1. Общи отговорности

Всички участници в организацията и провеждането на педагогическата практика са отговорни за:

- осигуряване на оптимална среда, стимулираща развитието на учениковата личност във всички аспекти;
- съобразяване с възрастовите и индивидуалните особености на учениците;
- осигуряване на емоционален комфорт в класа;
- непрекъснато обогатяване на педагогическото взаимодействие в класа;
- осигуряване на творческа обстановка за съвместна работа.

2. Права и отговорности на студента-практикант /Студент-практикант е студент от специалности Биология и химия, Биология и

английски език по време на Хоспетиране, Текуща педагогическа практика, Преддипломна педагогическа практика/

А. Права

2.1. Студентът има право на консултации с преподавателите методици от Биологическия факултет, и базовия учител от училището, в което се провежда практиката.

2.2. Студентът има право да ползва материално-техническата база на училището.

2.3. Студентът има право да ползва всички одобрени от МОН документи, учебници и помагала за учебно-възпитателната работа в училище.

2.4. Студентът има право да разработва и прилага собствени теоретико-приложни разработки за обогатяване на учебния процес и педагогическото взаимодействие.

2.5. Студентът има право на обратна информация за проведената от него учебно-възпитателна работа от страна на ръководителя-методик и базовия учител.

Б. Отговорности

2.1. Студентът е отговорен за своето присъствие, подготовка и участие в практическото обучение в училище.

2.2. Студентът е отговорен за опазване от него на материално-техническата и методическа база.

2.3. Студентът носи отговорност за съобразяването на своите идеи с общия дух на одобрените от МОН документи за учебно-възпитателната работа в училище.

2.4. Студентът е отговорен за спазване на Правилника и вътрешния ред в базовото училище.

2.5. Студентът е отговорен за отработването /когато това е възможно/ на основателните отсъствия в предварително уговореното време с ръководителя на практиката и базовия учител.

2.6. Студентът е отговорен за оползотворяването на обратната информация от анализа на проведената от него учебно-възпитателна дейност и своето професионално изграждане.

3. Отговорност на ръководителя на практиката.

Необходимо е ръководителят на практическото обучение на студентите да:

3.1. Разпределя студентите в базовите училища, съобщава им календарното време за провеждане на практиката и базовия учител на всеки студент.

3.2. Подпомага осъществяването на нужните контакти между студентите и базовите учители.

3.3. Мотивира студентите за използване на нови идеи, отразяващи съвременни тенденции в развитието на образованието и възпитанието на учениците.

3.4. Утвърждава седмичния график за провеждане на практиката.

3.5. Осигурява обратна информационна връзка с базовите учители и директора на училището за нивото на провежданата практика.

3.6. Наблюдава практиката на студентите и своевременно решава евентуални възникнали проблеми.

3.7. Посещава /съобразно учебния план/ базовото училище и наблюдава урочната и извънурочна дейност на студента. Консултира студентите относно избора и планиране на технологии на преподаване.

3.8. Оценява работата на студентите текущо, като мотивира своята оценка.

3.9. Записва резултатите от посещението си в Дневника на студента.

3.10. Контролира студента и базовия учител за воденето на Дневник за ежедневното присъствие и дейност на студента. При необходимост взема своевременно съответни решения.

3.11. При констатирани нарушения от страна на студента и неизпълнение на отговорностите му докладва случая на Катедрен съвет с предложение за наказание на студента, включително и прекъсване на практиката му.

4. Отговорности на базовия учител

Успехът на педагогическата практика на студентите зависи и от базовия учител, който трябва да:

4.1. Разпредели студентите по паралелки за изнасяне на уроци, съобразно указанията на ръководителя на практиката и съгласува този график с ръководителя на практиката.

4.2. Запознае студентите с Правилника за вътрешния ред на училището и воденето на учебната документация.

4.3. Помага на студентите да опознаят учениците от базовия клас.

4.4. Оказва професионално-методическа помощ на студента. Консултира студентите при планиране на избраните технологии на преподаване.

4.5. Подписва план-конспекта на студента за всяка тема един ден преди изнасяне на урока.

4.6. Присъства на уроците, провеждани от студента-практикант.

4.7. Подписва ежедневно Дневника на студента за присъствието му и за извършената дейност.

4.8. При отсъствие на студента своевременно уведомява ръководителя на практиката.

4.8. Създава необходимата атмосфера за работа на студентите.

4.9. Оценява текущата работа на студента с качествена оценка и дава необходимите препоръки за подобряване на дейността на студента.

4.10. Участва в Комисията за провеждане на Държавния практически изпит на студента и поставя количествена оценка за работата му.

Съгласно Учебния план на студентите от направление Педагогика на обучението по... в Биологически факултет практическата подготовка на студентите се осъществява чрез следните видове практика:

1. Хоспитиране.
2. Текуща педагогическа практика.
3. Преддипломна педагогическа практика.
4. Държавен практико-приложен изпит.

I. Хоспитиране

Цел: Ориентиране в реална педагогическа среда – училище.

Задачи:

1. Формиране на умения за целенасочено наблюдаване на различни педагогически дейности (уроци, самостоятелна работа на учениците, извънкласни форми на обучение).

2. Осмисляне на знанията по психология, педагогика и методика на обучението по биология.

3. Изграждане на умения за самостоятелна работа по предварително зададена от методиците дидактическа задача.

4. Формиране на умения за анализ на наблюдаваната педагогическа дейност по отношение на:

- определяне на темата, целите и задачите на урока;
- определяне на принципите, подходите, формите, методите и средствата за педагогическа дейност;
- материално-техническо осигуряване на педагогическата дейност;
- стил на педагогическо взаимодействие с учениците (позиция на учителя, стил на общуване).

5. Формиране на умения за откриване на възможности за многовариантност за реализиране на отделните дидактически компоненти на урока.

6. Изграждане на умения за водене на записки по наблюдаваната педагогическа дейност.

7. Развиване на умения за планиране и разработване на план-конспект на урок или план-сценарий на различни педагогически ситуации и дейности.

8. Изграждане на умения за разработка на технологични варианти на урок по определена тема от учебното съдържание.

9. Формиране на умения за анализиране на урок по утвърдена система от педагогически и методически критерии.

10. Умения за представяне на собствен проект за урок пред групата и самоанализ на реализацията му.

Организация и провеждане на хоспетирането:

Време и продължителност на провеждане – съобразно учебния план и седмичното разписание на съответната специалност.

Място на провеждане – в базови училища. По изключение – в учебна зала в университета, където се обсъждат наблюдаваните в училище уроци или се наблюдават и обсъждат видеозаписи на уроци на изявени базови учители.

Основният начин за провеждане на хоспетирането е наблюдение на уроци по биология, водене на протокол за всяко наблюдение и обсъждане на наблюдаваните уроци по определена схема за анализ на урок по биология. Преподавателят, който е ръководител на хоспетирането, съобщава предварително темата и дидактическите задачи за всяко наблюдение.

Със студентите и базовите учители се провежда предварителен инструктаж за целите на хоспетирането, изискванията към участниците в него и позициите при неговото реализиране. Завършек на този вид практическо обучение се явява разработването на план-конспект от всеки студент по определена от преподавателя тема по конкретен учебен предмет за даден клас. Този план-конспект студентът защитава пред преподавателя и колегите си от подгрупата.

Оценяване и контрол, съгласно чл. 100 от ПУДПУ:

Текущата оценка по дисциплината Хоспетиране се оформя на базата на:

1. Показани умения за водене на протоколи на наблюдаваните уроци.

2. Показани умения за анализ на наблюдаван урок.

3. Показани умения за изготвяне и защита на план-конспект на урок.

II. Текуща педагогическа практика (ТПП)

Цел: Формиране на умения за организиране и реализиране на конкретни уроци в реална учебна среда.

Задачи:

1. Формиране на умения за планиране, организиране, провеждане и самоанализиране на конкретни уроци, съобразно психологическите, педагогическите и методическите изисквания.

2. Усъвършенстване на уменията на студентите за извършване на цялостен самостоятелен анализ на наблюдавания урок.

3. Изграждане на умения за педагогическо взаимодействие, т.е. на сътрудничество с учениците.

4. Обсъждане на възможности за внедряване на нови образователни технологии в съвременния урок.

5. Формиране на умения за рефлексия върху изнесен урок (самоанализ и самооценка).

Организация и провеждане:

Време за провеждане - съобразно разписанието на съответната специалност по учебен план и работното време на базовия учител.

Място за провеждане - базовите училища.

Предварително се провежда инструктаж със студентите и базовите учители за изясняване на целите и задачите на предстоящата съвместна работа по ТПП и начина на оценяване на студентите.

Начин на провеждане на ТПП: Всеки студент самостоятелно разработва план-конспекти за два урока по биология. Консултира ги с базовия учител, научава съдържанието им и в часовете за консултация с преподавателя-методик ги представя пред него и пред колегите от подгрупата. След обсъждане на положителните страни и изказани препоръки, ако преподавателя-методик прецени, че студентът е подготвен теоретично върху темата на урока и технологията на реализирането му допуска студента до изнасяне на урок в реална училищна среда. Ако студентът не е подготвен за изнасяне на урока, получава оценка слаб и не се допуска до реален учебен час в училище. С това се гарантира, че обучението на учениците от базовите паралелки няма да бъде ощетено и ще се запази престижа на Пловдивския университет сред обществеността.

Оценяване и контрол, съгласно чл. 100 от ПУДПУ:

Ръководителят-преподавател по методика организира, ръководи и контролира текущата практика на студентската подгрупа. Той консултира разработените план-конспекти на уроци, уверява се, че студентът е подготвен за текущите уроци и го допуска до изнасяне на урок пред ученици. Наблюдава, заедно с подгрупата, изнасянето на урока, ръководи конфеирането на урока и участва в обсъждането му съвместно със студентите. Той проверява и оценява с качествена оценка план-конспектите, самоанализа на студента, изнасящ урока и реализацията на последния, както и анализите на наблюдаваните уроци от рецензентите и от останалите студенти, наблюдавали урока.

В последното занятие по ТПП преподавателя-методик анализира цялостната дейност на студентите в рамките на ТПП и поставя мотивирана количествена оценка на всеки студент.

III. Преддипломна педагогическа практика (ППП)

Цел: Самостоятелно участие на студентите в учебно-възпитателния процес и подготовка за Държавен практически изпит (под ръководство на базовия учител и ръководителя на практиката).

Задачи:

1. Формиране и усъвършенстване на умения у студентите за провеждане на обучение по биология в реална учебна обстановка в училище и постигане на определени компетентности и професионални умения в пряката учебно-възпитателна работа.

2. Усъвършенстване на уменията на студентите за организиране и провеждане на самостоятелна педагогическа дейност.

3. Изграждане на рефлексивни умения у тях за търсене на оптимални решения на методически проблеми, с оглед повишаване на образователните и възпитателни резултати.

4. Усъвършенстване на уменията на студентите за педагогическо взаимодействие с учениците.

Организация и начин на провеждане:

Време и за провеждане – 8-ми семестър, съгласно учебния план и съгласувания със съответния факултет график за провеждане на ППП.

Място за провеждане - базовите училища.

До ППП се допускат само студенти, успешно завършили Хоспетиране и ТПП.

Предварително се определят базовите учители, при които ще практикуват студентите. Разпределението на студентите се осъществява така, че по възможност да имат приблизително равномерна натовареност в дните от учебната седмица. Провежда се предварителен инструктаж с базовите учители и студентите, за да се запознаят с целите на преддипломната педагогическа практика, с правата и задълженията на всеки от участниците, с изискванията, критериите и показателите за оценяване. След провеждане на инструктажа студентите се разписват в протокол за проведен инструктаж.

Всеки студент самостоятелно планира, организира и осъществява учебната дейност в поверените му класове с минимална помощ от страна на базовия учител. Към един базов учител се прикрепят по двама или трима студенти.

Оценка и контрол, съгласно чл. 100 от ПУДПУ:

Ръководителят-титulary на ППП организира и контролира практиката чрез преки наблюдения на уроци на всеки студент, проверка на водената документация и чрез обсъждане на изнесените уроци. Той проверява и оценява конспектите на уроците, които студентът подготвя и реализира и протоколите от водените наблюдения на уроци. Заедно с базовия учител оформя комплексна оценка за цялата практика. При положителна оценка студентът се допуска до Държавен практически изпит.

Някои основни положения на ППП за студентите:

1. Студентите провеждат стажантската практика при ученици от V до XII клас по учебните дисциплини: Човекът и природата, Биология и здравно образование, като изнасят уроци в задължителната, задължително-избираемата или свободно-избираемата подготовка според възможностите на базовото училище, норматива на базовия учител и направеното предварително разпределение. В задължителната подготовка, когато дисциплината се изучава с два часа седмично, всеки студент преподава в общо три паралелки от два класа. В този случай седмичната натовареност на студента е 4 разработени план-конспекта на теми за уроци и 6 изнесени урока. В рамките на учебната седмица всеки студент наблюдава и изготвя протокол за наблюдение на 8 урока. Общата седмична натовареност на студента е 14 урока.

Продължителността на ППП е 4 седмици.

2. Първите два дни от преддипломната практика студентите наблюдават работата на базовия учител и подготвят уроците за следващите дни. Първата седмица студентите подготвят само две

нови теми и ги изнасят в поверените им три паралелки и наблюдават 11 урока.

3. Базовият учител прецизира броя на плануваните за изнасяне уроци от студентите, в зависимост от условия в училище /При наличие на профилирани паралелки, които са с повече от 2 часа седмично изучаване на биология, се увеличава броя на разработените план-конспекти на теми за седмица за сметка на намаляване на броя на изнесените уроци, поради липса на паралелка, в която да се повтори вече изнесена тема. В този случай се увеличават и наблюденията на уроци до постигане на общия норматив от 14 часа седмично.

4. Студентът е длъжен да обсъди с базовия учител своите идеи за разработка на всеки урок. Готовият план конспект на урок се представя на базовия учител и той го подписва минимум един ден преди изнасяне на урока.

5. Всеки ден студентът е длъжен да попълва извършваните дейности в присъствения Дневник и да се подписва ежедневно в него. В края на учебния ден базовият учител заверява с подписа си Дневника за деня.

6. Всеки студент изготвя портфолио, съдържащо следните документи:

- разработени план-конспекти на проведените уроци;
- разработените материали за онагледяване на обучението;
- протоколи на наблюдавани от студентите уроци;
- оценка (количествена и качествена) от базовия учител.

7. Портфолиото и оценките на студентите от базовите учители са неделима част от цялостната документация за оценяване работата на студента през преддипломната педагогическа практика, която се взема пред вид при оформяне на оценката за Държавния практически изпит.

8. При заболяване студентът веднага уведомява базовия учител и ръководителя на практиката за наложилото се отсъствие.

IV. Държавен практико-приложен изпит

Цел: Студентът-практикант да представи своята психолого-педагогическа и методическа компетентност.

Задачи:

- Студентът да покаже уменията си за:
- самостоятелно планиране, организиране и реализиране на урок или различни педагогически дейности;
  - педагогическо творчество;
  - педагогическо взаимодействие с учениците;

- рефлексивност и самооценка.

Организация и начин на провеждане:

Студентът напълно самостоятелно планира, организира и реализира урок по биология или по човекът и природата.

Време за провеждане: последната седмица на преддипломната педагогическа практика.

Място на провеждане - базовите училища.

Оценяване и контрол, съгласно чл. 103 от Глава VII от ПУДПУ:

Оценяването се извършва от изпитна комисия, определена със заповед на Ректора на ПУ, по предложение на ФС на БФ. В нейния състав се включват хабилитирани лица или доктори от катедра Ботаника и МОБ и съответните базови учители.

Критерии за оценяване на стажантите:

1. Предварителна подготовка:

- формулиране на образователни, възпитателни и развиващи цели, съобразно съответната учебна програма;
- адекватен избор на дидактична система;
- планиране на различните дейности и форми за реализиране;
- логика и връзка между основните части в план-конспекта;
- подготовка и използване на подходящи дидактически материали.

2. Реализиране на урока:

- създаване на положителна психологическа нагласа у учениците;
- оптимален подбор на учебното съдържание;
- адекватен избор и използване на методите, средствата и техниките на обучение;
- съответствие със специфичните методически изисквания;
- синхрон между образователни, възпитателни и развиващи цели;
- съчетаване на индивидуално, групово и фронтално взаимодействие с учениците;
- индивидуален подход и диференцирана работа в зависимост от възрастовите особености и специфичните педагогически нужди на учениците;
- съответствие между цели и резултати;
- поведение на студента-практикант:
  - емоционалност;
  - емпатия;
  - добронамереност;

реактивност – интелектуална и емоционална;
стимулиране чувството за успех на учениците;
хуманно отношение към учениците.

3. Конфериране:

- самоанализ и самооценка на подготовката и реализацията на урока;
- коментар на базовия учител - критични бележки и препоръки;
- коментар на останалите членове на комисията - критични бележки и препоръки;
- обобщителен коментар от председателя на комисията, която провежда Държавния практически изпит.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

За случаите, непредвидени в настоящия Регламент, катедра Ботаника и МОБ взема решение, като тя се сезира чрез докладна записка от ръководителите на практиките, членовете на изпитната комисия, преподаватели и др.

Настоящите правила се актуализират с решение на Факултетния съвет на Биологически факултет по предложение на Катедрения съвет на катедра Ботаника и МОБ.

Документът е приет с решение на ФС на БФ – Протокол № 222 / 31.01.2017 г.